

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XXXVII. Falso perperam allegata in eadem causa à fratre Cornelio
Lancillotto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

Domino Regum p[ro]p[ri]o Carolo Magno, Petrus Oldradus indigenus Mediolanensis Archiepiscopus, pervenit in Christo coronam Opus quod celsitudo vestra, &c. Et infra: Unde Luitprando Afrandi filio Longobardorum Rege, quo tempore à die obitus ipsius Sancti Patris, feliciter Augustini ducenti, & octoginta anni devotuti fuerant Regni Longobardorum adepti, & perseverante in vero Religione proposito, quippe qui procellor, & defensor fidei Ecclesiarum Dei exstitit, &c. Et infra. Legatos suos proceres nobiles cum magno pondere auri, & argenti transfussit in Sardiniam, & redimentes sanctum corpus à Barbaris, nuncque illud imponentes, Dei misericordis, & ingentium gaudis plenius velis per tranquillam mare in vavus diti, & nobis spicio perducti sunt ante portum, & statim in lanuonem & infra. Hæc translato corpore S. Augustini facta sunt pridè Calendas Martii seculenti sancta Petri Sede Gregorio bo. me. eius nonnu secundo, &c. Verum autem Gregorius secundus vixerit anno 777. quo anno hic Autor prædictam translationem factam scribit, non opus est nunc demonstrare. Et demum cum litera Oldradi sub anno 796. data fuerit, quomodo potuit Chronista non penitus obliuolus eandem translationem in sequentem annum rejicere?

CAPVT TRIGESIMVM SEPTIMVM.

Que Cornelius Lancillottus in libro de Vita S. Augustini, ad illius monachatum adstruendum, aut falso, aut perperam allegavit.

Rater Cornelius Lancillottus, qui nuper tres libros de Vita S. Augustini edidit, quos impressores Colonienfes in nouissima librorum Sancti Augustini editione, cum vita ipsius Augustini per Possidium exarata in limine primi tomi imprimendos curauerunt, vt de sua fide, ac diligencia legentes certiores redderet, statim in principio operis epistolæ sub nomine Possidij ad Macedoniũ scriptæ fragmentum ponit. Augustinus, inquit, homo celestis, imaginis diuinitatis, pater Patrum, Doctor Doctorum, abyssus sapientia &c. Augustinus per Angelu in seruore, per Prophetu in absconditiu orum mysteriorum reuelatione, per Apostolu in predicatione, per Martyribus in desiderando passionem per Confessoribus in disciplinarum traditione, & per Virgines in continentia obseruatione. Et concludit: Si omnia membra uerterentur in linguas, adhuc non esset sufficiens ad laudandum tantum Patrem, & Doctorem Hæc epistola similis est illi, quæ sub nomine Sigiberti Augustino familiarissimi ad Ma-

cedonium circumfertur, & ex eadem officina edita, hoc vno excepto, quod non ita mendacis scatur, forte quia autor integrum exemplum non possuit, sed illius fragmentum. Stiles omnino diuersus à filio Possidij. Huius epistolæ nullus Autor fide dignus meminit. Et vbi quales tandiu latuit? Vocat Augustinum imaginem diuinitatis, quod etsi aliquo sensu bono, & Catholico admittatur, apud Doctores in vfu non est nam esse imaginem diuinitatis est proprietas quam Paulus Christo tribuit ad Colossens. 1. Secundo Augustinum Apostolos in predicatione parem facit. Verum neque Possidius in vita Augustini, neque Ecclesia in eius officio tantum illi tribuere audeat. Sed post Apostolos in dispensando Dei verbo illi secundas concedit. 107. quos. 10. quos, secunda dispensatio verbi Dei primis reseruitur. Tertio, inquit illum parem fuisse Virginibus in continentia obseruatione, quod falsum esse nullus ignorat, nec puto Augustini discipulum, & virum aliqui sanctissimum, Magistram, & patrem mendacis honorare voluisse, cum non deesset campus feracissimus laudum veritissimum.

Lib. 1. cap. 38. probat Augustinum, quando in Ostijs Tiberinis morabatur, in Africam rediturus, monachum fuisse, siue Eremitam. Allegat Augustinum lib. 9. Confess. cap. 10. ar. nec ibi, nec alibi hoc dixit Augustinus.

Ibidem dicit, Paulinum Nolanum hortari Vincentium ad vitam eremiticam, citat epistolam 36. inter epistolas Augustini. Vide illam, & omnes Augustini epistolas, nihil tale reperies.

Lib. 2. cap. 1. fatetur, inuentam Mediolani epistolam Valerij Hipponensis Episcopi ex Africa Mediolanum missam, eamque ex Bibliotheca Mediolani Ducum Græco sermone scriptam, latinitate postea donatam. At de dicta epistola cuius fidei esse possit, dictum est supra capite vigesimo octauo.

Eodem lib. cap. 4. dicit, Augustinum fuisse Monachum, vt contra distinctum à Clerico, citat Possidium in vita Augustini cap. 2. lege illum, nihil inuenies.

Ibidem fatetur seruari in Bibliotheca Vaticana librum vetustum Augull. de Cognitione veræ vitæ, in cuius fine dicitur, illum scriptum fuisse Eremitis in monte Pisano. Verum de hoc libro diximus capite precedenti, vel non esse Augustini, vel in monte Pisano ab Augustino scriptum minime fuisse quia monte Pisano non fuit, & forte illum non vidit.

Eodem libro cap. 5. dicit ex sermone 49. de diuersis haberi Augustinum portasse tunicam longam, zona præcinctum cum cuculla. Sermo præ omnium mantibus est, videlicet sermo primus de Communi vita Clericorum, in quo de zona, cuculla, & veste longa, nec iota vnum, nec vnus apex.

K 3 Ad

M. tertij: Liber, qui eius Auctore, adque nam & habetor in dicitur in vita S. Augustino fuisse confert. o sexto: Liber de v. obediencia & v. sexti: Liber de v. se Augustini, quos, neque in lucu insolitu Augustinus est, &c. no septimo: Liber vni est an sit Augustinum ab alio septimi: Liber cuius est, &c. & certi possit, autem in mentio non habet: Sed fieri potest, Augustinum, tam p. ti Augustini con quodam Chroni m à vero abest, v hunc diem, ne locum, vbi luntur, illic repon subripentur, ne Ioannis XXII. iui Petri in Colo nstitutionibus Pe Augustini regula us autoris menda, Colophon ad pagina 171. ex relationis scribit, rena Papiam trans Kalendas Marti, ec enim transio obardorum facta prandis verò sub obierat, quod ex em notant. Re anno 774. curtus ex Annalib; indulgeo Chroni um minus verifi Oldradi, quam oterat apud eun; b anno 725. quo Rege Luitpran ne modum scribit

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

1A4

Ad idem citat Martyrologium Romanum Petri Morfolini, Verum istud non est Martyrologiū Romanum, neq; in Martyrologio Romano ali- quid tale reperitur.

Eodem lib. & cap. ad finem inquit: *Quam rem etiam confirmat istud, quod Augustini sequacibus Eremiticū idem habitus decretus est aliquot ante seculo, ac contra reprehensores fuit pronuntiatum à Leone I. & Alexandro IV. Sedes* (inquit D. Antoninus in fine tertie partis historiarum) *Apostolica officiens ad primam Ordinis originem, habitum superiorem eū determinauit, imò verius dudum per S. Augustinum determinatum declarauit, statuendo videlicet, quod eorundem scilicet Eremitarum S. Augustini habitus exterior esset cucullus nigri coloris.*

Hic multa minus vera dicuntur. Primò falsum est, Augustinum cucullam nigram gestasse, aut zonam pelliceam, ex Augustino serm. 2. de comm. vita Clericorum. Secundo falsum est, quòd propter hoc Summi Pontifices hunc habitum Eremitis decreuerint. Causæ verò, propter quas illum decreuerūt, ex bulla Gregorij IX. Innocentij IV. & Alexandri IV. apparent. Tertio multò magis falsum est, quòd contra reprehensores per Leonem I. & Alexandrum IV. fuerit pronuntiatum. Et quidem Leo I. de hoc nihil statuit, nec Autor illius decretum producit. Alexander verò IV. non pronuntiat contra negantes Augustinum cucullam nigram zona pellicea defuper cinctam gestasse, aut eiusmodi habitum Eremitis determinasse. absit sed pronuntiat contra Eremitas nolentes eiusmodi habitum à Sede Apostolica prescriptum g. stare, quos Ecclesiasticis censuris ad id compellendos esse mandauit, vt sublata eiusdem habitus confusione cessarent scandala, quæ in dies oriebantur in non modicum detrimentum Fratrum Minorum, quos piorū elemosynis per simulationem eiusdem habitus fraudabāt. Quarto adhuc falsum est, hoc dicere D. Antoninum: nā vt sepe aduertimus, D. Antoninus in postremo illo capite non ex propria sententia loquitur, sed cuiusdam Eremitæ verba referendo, quæ acriter impugnat.

III. Eodem lib. 2. cap. 7. inquit: *Hanc ob causam venerabilis ille senex Augustinum rogauit, vt scripto sibi, si iusque traderet aliquam vinceret normam, quæ veterum Monachorum consuetudini foret accommodata, quod quidem Augustinus ei libere prestauit.* Allegatur Sigibertus in Chronico. Legatur Sigibertus in Chronico, nihil tale inuenitur. Inuenitur verò in Epistola sub nomine eiusdem Sigiberti ad Macedonium, quæ cuius sit fidei, & autoritatis, supra dictum fuit. & mea quidem opinione Autor Sigiberti Chronicum non vidit: non enim dixisset Sigibertum, qui hæc de Augustino scribit, autorem Chronici fuisse, quod anno M. C. XI. absolutum fuit.

Cap. 9. dicit, Augustinum Eremitis in Tuscia degentibus Regulam scripsisse: allegat Antoninū,

sed frustra, nam vt dictum est, Antoninus non ex propria sententia loquitur, sed ex relatione Eremitarum.

Cap. 10. dicit, Augustinum fuisse in annis triginta quinque, quando illius mater Monica ex hac vita migravit: citat Augustinū lib. 9. Confess. c. 11. Verum ex Augustino constat, illum tunc fuisse ætatis annorum triginta trium, de quare dictū est supra cap. 4. & 5.

Cap. 11. Allegat Augustinum lib. 22. de Ciuitate cap. 8. sic dicentem: *Venientes enim de transjordanis, & fratrem meum Alipium, nondum quidem Cæsaros, sed iam Deo per religiosam vitam obseruantiam seruantes, et erat cum tota domo sua religiosissimus, ipse susceperat. & apud eum tunc habitabam.* At hæc verba per religiosam vitam obseruantiam Autor de suo addidit ad vitam Eremiticam insinuandam: quòd tamen frigidum est, nam si per religiosam vitam obseruantiam intelligi deberet vita Eremitica, etiam ille Vincentius, quem textus dicit, fuisse cum tota domo sua religiosissimum, necessariò cum ipsa domo sua fuisse frater Eremita.

Cap. 12. ex Baronio scribit, Augustinum in Eremo apud Tagastam triennio degisset, ibique circa medium triennij librum de Magistro scripsisse Baronius hoc non dicit. Sed quomodo Autor hoc dicere potuit, qui scribit, Augustinum fuisse ætatis annorum 35. quando illius mater corpore soluta est? & tamen Augustinus 9. Confess. cap. 6. scribit, Adeodatum libri illius interlocutorem, qui fuit baptizatus cum illo in annis quindecim, mortuum in Africa in ætate 16.

Cap. 13. dicit, Augustinum post primum monasterium Tagastæ exstructum, aliud in monte circiter duo miliaria distanti à primo monasterio exstruxisse. Citat Sigibertum in Epistola ad Macedonium. Verum Sigibertus dicit, primum monasterium iuxta Hipponem in horto Valerij exstructum, non prope Tagastam, idem etiam de secundo in monte illo circiter duo miliaria distante affirmat.

Cap. 15. dicit, Monasterium Hipponense exstructum fuisse in horto illius Cuius Hipponensis, propter quem videndum Augustinus Hipponem iurata. At Augustinus serm. 1. de comm. vita Clericorum dicit, se illud in horto sibi ab Episcopo Valerio ad id donato, inluisse. Cognito, inquit, inlinito, & voluntate mea B. memoria senex Valerius dedit mihi hortum illum, in quo nunc est monasterium.

Cap. 16. dicit, Ordinem Eremitarum approbatum fuisse ab Innocentio I. à Sixto III. & Leone I. Puto si Venerabiles Patres Eremitæ istas approbationes haberent, quòd in contentionibus, quas super illorum antiquitate non solum cū patribus Illustrissimi Ordinis Prædicatorij, sed etiam cum Monachis, & Canonicis Regularibus non semel excitauerunt, aliquando illas produxissent, quas tamen nunquam produxerunt, nec producent.

Ibidem

Ibidem subiungit: *Fuit tamen in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. anno 1215. propter eos quæ uoluntur pauperes de Lugduno, Ordo uoluit rursus approbatus.* Cui dicto fides adhibetur, si locum, & verba Concilij notasset, in quibus eiusmodi approbatio habetur: nam apud Latinos hic locus adhibitoratur, & potò etiam apud Germanos.

Ibidem subdit: *Ideoque Pontifex Innocentius ante supra dictum Concilium Lateranense de hoc ordine approbato sententiæ, ac loquens, Priori eisdem Ordinis Augustinorum imperat, vt declaret excommunicatum archiepiscopum Cantuariensem, & quod Priorem quendam Augustiniani Ordinis post appellacionem ad sedem apostolicam excommunicationi subiecerat.* Ego verò sine iactantia affirmare possum, me omnes huius Pontificis Epistolas uidisse, quas etiam apud me teneo, & de Ordine Eremitarum Augustinensi ne vnam minimam syllabam in illis contineri reperitur autem in primo libro dictarum Epistolarum epistola directæ Prioribus Sancti Augustini, & Sancti Hilarij, quibus Innocentius in mandauit, Archiepiscopum Cantuariensem excommunicationem denunciare; quòd Priorem monasterij Sancti Saluatoris, & dictæ Ecclesiæ Cantuariensis post interpositam legitimam appellacionem à Sede Apostolica, excommunicationi subiecerat. Verum monasterium Sancti Saluatoris Cantuariensis, & similiter monasterium Sancti Augustini, Eremitarum Augustinensium domus vniuersam fuisse, illius pace verum non est: fuerunt enim monasteria celeberrima præclarissimi Ordinis S. Benedicti, quod nullus, qui Anglorum historias legerit, ignorat.

Ibidem subdit: *lib. 2. Epistolarum licet ad Vhsipponem, & Colubricensem Episcopos anno 1199. circa Calendas Decembrij data præcipit, vt eorum summi quondam habitum Sancti Augustini resumerent, quòd in manibus eiusdem Eremitæ Augustiniani votum casuatum emisset.* Verba huius Epistolæ referuntur in capite insinuante. Qui Clerici, vel vouentes vbi de Eremitis Augustinianis nihil, cuius verò Ordinis illi essent, de quibus textus loquitur, suo loco dicemus.

Ibidem ait: *D. Antoninus asserit 3. par. tit. 24. cap. 13. hanc propagationem ab ipomet Augustino deducam sine interruptione, in quadam simplicitate permansisse etiam ad hoc vsque Concilium Lateranense, in quo neutiquam fuit Ordo approbatus, vt potè qui iam floretet.* D. Antoninus cap. non terdecimo, vt autor citat, sed quaterdecimo in principio, cum hanc sententiam Autoris ex quodam Eremita dicti Ordinis recitasset, illam vt falsam, & impossibilem recitit: Illius verba posuimus supra cap. 19. Si verò dictus Ordo Eremitarum, quòd iam floretet, non fuit approbatus, cur Autor paulò superius in eodem capite dixit, quòd in eodem Concilio sub Innocentio III. propter eos, qui uocabantur pauperes de Lugduno, fuit approbatus? Nam esse, & non esse approbatum ab eodem Concilio, sunt contra-

Antoninus non ex
ex relatione Ere.

fuisse in annis tri-
mater Monica ex
lib. 9. Confess.
illum tunc fuis-
de quare dictū

lib. 12. de Civitate
de transmarina
quidem Cler-
uantiam servus
fissimus, ipse susce-
At hæc verba
tor de suo addidit
am: quod tamen
vitz obferuati-
mitica, etiam ille
uisse cum tota do-
tariū cum ipsa do-

ugustinum in E-
lepis, ibique
Agastro scripsisse.
modo Autor hoc
stinum fuisse ex-
ater corpore solu-
ouit cap. 6. Scri-
erlocutorem, qui
quindecim, mor-

off primum mona-
alud in monte ca-
mo monasterio ex-
Epistola ad Mace-
t, primum mona-
to Valerij exstru-
etiam de securi-
iliaria distante af-
n Hipponense ex-
uis Hipponensi-
stinus Hipponem-
e comm, vita Cle-
t sibi ab Episcopo
e. Cognito, inquit
oria senex Valerius
oc est monasterium.
remitarum appro-
I, à Sixto III. &
atres Eremitæ illud
d in contentione
tate non solum cū
radicatorij, sed et
nicis Regularibus
mando illas produ-
produxerunt, nec

Ibidem

Ibidem subiungit: *Fuit tamen in Concilio Lugdunensi sub Innocentio III. Anno 1215. propter eos qui vocabantur pauperes de Lugduno. Ordo noster cuius approbatus. Cui dicto fides adhibetur, si locum, & verba Concilij notasset, in quibus eiusmodi approbatio habetur: nam apud Latinos hic locus adhuc ignoratur, & putō etiam apud Germanos.*

Ibidem subdit: *Ideoque Pontifex Innocentius ante supra dictum Concilium Lateranense de hoc ordine approbato sentiens, ac loquens, Priori cuiusdam Ordinis Augustinianorum imperat, vt declarat excommunicationem Archiepiscopi Cantuariensis, eod quod Priorem quendam Augustiniani Ordinis post appellationem ad sedem Apostolicam, excommunicationi subiecerat. Ego verò sine instantia affirmare possum, me omnes huius Pontificis Epistolas vidisse, quas etiam apud me teneo, & de Ordine Eremitarum Augustinensium vna minimam syllabam in illis contineri Reperiuntur autem in primo libro dictarum Epistolarum epistola directæ Prioribus Sancti Augustini, & Sancti Hilarij, quibus Innocentius mandauit, Archiepiscopi Cantuariensis excommunicationem denunciare, quod Priorem monasterij Sancti Saluatoris, & dicte Ecclesie Cantuariensis post interpositam legitimam appellationem ad Sedem Apostolicam, excommunicationi subiecerat. Verum monasterium Sancti Saluatoris Cantuariensis, & similitur monasterium Sancti Augustini, Eremitarum Augustinensium domus vniquam fuisse, illius pæce verum non est: fuerunt enim monasteria celeberrima præclarissimi Ordinis S. Benedicti, quod nullus, qui Anglorum historias legerit, ignorat.*

Ibidem subdit: *Et lib. 2. Epistolarum Liceræ ad Vlyssiponensem, & Coloniensem Episcopos anno 1199. circa Calendas Decembrii data præcipit, vt cogant faminam quandam habitum Sancti Augustini resumere, quod in manibus eiusdem Eremitæ Augustiniani votum castitatis emisisset. Verba huius Epistolæ referuntur in capite insinuante. Qui Clerici, vel vouentes, vbi de Eremitis Augustinianis nihil, cuius verò Ordinis illi essent, de quibus textus loquitur, suo loco dicemus.*

Ibidem ait: *D. Antoninus asserit 3. par. tit. 24. cap. 13. hæc propagationem ab ipsemet Augustino deducam sine interruptione, in quadam simplicitate permansisse etiam ad hoc usque Concilium Lateranense, in quo ne utiquam fuit Ordo approbatus, vtpote qui iam floretet. D. Antoninus cap. non tertio decimo, vt autor citat, sed quarto decimo in principio, cum hanc sententiam Autoris ex quodam Eremita dicti Ordinis recitasset, illam vt falsam, & impossibilem reciecit. Illius verba posuimus supra cap. 19. Si verò dictus Ordo Eremitarum, quod iam floretet, non fuit approbatus, cur Autor paulo superius in eodem capite dixit, quod in eodem Concilio sub Innocentio III. propter eos, qui vocabantur pauperes de Lugduno, fuit approbatus? Nam esse, & non esse approbatum ab eodem Concilio, sunt contra-*

Cloria, inter quæ medium non datur.

Ibidem subdit: *Ex vetustissimâ, & certissimâ scriptura Ordinis monumentu apparet, huius nonnulla Cænobii ante Innocent. III. fundata fuisse, vt Londoniense in Anglia an. 1059. & in Hispania Burgense an. 1144. Sed Autor pæce illius decipitur, nam Londonij siue Londini ante an. Christi 1150. monasterium Eremitarum Augustinensium nullum omnino erat. Erat verò monasterium Ordinis S. Augustini, sed Canonicorum Regularium S. Trinitatis nuncupatum, illudque præclarissimum, & antiquissimum, de quo sequenti libro dicemus, Scripserunt multi de Ecclesijs & monasterijs Anglicanis, scripsit noissimè Ioannes Præsius librum de scriptoribus Anglicanis: cæterū ex omnibus, quotquot videre potui, nullū vidi qui huic ordini Eremitarū apud Britannos maiore antiquitatem tribuat, quā trecentorum, & quinquaginta circiter annorum: nec ipsi Ven. Patres Eremitæ aliquem testem fide dignum pro maiori antiquitate hæcenus produxerunt. Editus est anno 1622. Catalogus monasteriorum Angliæ, Autore Ioanne Speed, in quo monasterium S. Augustini Londinense Ord. Eremitarum an. 1257. ponitur fundatum. Idem de monasterio Burgenis, & de alijs assero, quorum fundationes, si annum Christi 1200. præcesserunt, sine dubio illa monasteria vel Canonicorum, vel Monachorum erant, licet fortassis temporum successibus in manus Eremitarum deuenirent.*

Ibidem addit: *Quin & Adelheida soror Hildegardis, que Carolo Magno iussu erat, & uicidatā ab Hamis, mariti, & silarum corpora sepeluit in Bucouienfi Augustiniano monasterio, quod pro suo in Eremitæ affectu adificauit. De hoc monasterio, cum titulum non prodatur, diuinare nequed. Cæterum Aubertus Miræus in lib. de Collegijs Canonicorum secularium cap. 76. scribit Adelheidam, siue Adeliandam Hildegardis sororem monasterium in Bucouia Canonicorum sub inuocatione SS. Cornelij & Cypriani fundasse. nō autem Eremitarum. reperi etiam Carolum Magnum, & eius patrem, parentes, & cognatos multa monasteria fundasse, eaq; ingentissimis prædijs, diuitijs & priuilegijs munitissimè illa omnia vel Canonicorum, vel Monachorum erant, quorum tantummodo fit mentio in Concilio Aquisgranis, & Moguntie sub ipso Carolo Magno, & eius filijs celebratis. Neque possunt Eremitæ dicere, se sub nomine Monachorum in dictis Concilijs comprehensos esse: nam Concilia expressè indicant, omnes monachos, de quibus in eis mentio habetur, sub B. Patris Benedicti Regulari institutos fuisse.*

Ibidem: *Martinus quoque Nauarrus prohibet D. Aurelij Augustini tempore Patres Eremitas fuisse, qui institutorij sui regulæ vitæ attemptarunt. Citatur tot. 2. comment. 4. de Regularibus nu. 9. sed hæc manifestissima est impossura. Et mirum valdè est, cum Martini Nauarris nostri libri omnium manibus proterantur, Autorem hæc illi imponere a-*

lum tulle; sed mihi hinc iter tuaco, cum libros Nauarri, quemadmodum & alios multos, quos citat, non vidisse, cuius rei argumentum euident est, quod pro tomo 2. citat tractatum secundum quamquam Commentarij Nauarri de Regularibus, neque sint in tract. 2. neque in tom. 2. sed in to. 1. operum illius. Omitto, quae ibi dicit de Regulis D. Basilij, & Augustini, non esse certum, quae illarum fuerit prior, eo quod uterque eisdem temporibus vixerit, licet Basilij senior: cum certum sit, Basilium ante Augustini Baptismum ad vitam Beatorum migrasse, quod & Baronius sub anno 378. adnotauit.

VI. **E**odem lib. 2. c. 18. dicit, videri D. Hilarium Arelatensem fuisse Eremitam Augustinensem, ex illius epistola ad Augustinum, quae habetur ante libros Augustini de Praedestinatione Sanctorum. Sed nec etiam si quis lynceos oculos haberet, in ea epistola hoc videret: nihil enim de Augustini Eremitis in dicta epistola habetur.

Addit, Verisimile videri, eiusdem instituti fuisse Paulinum Nolanum, ex epist. 31. & 35. inter epistolas Augustini. sed superius dictum est, ex epist. 35. contrarium haberi, nimirum Paulinum ante Augustini baptismum, & sacerdotem, & monachum fuisse.

Addit, eiusdem instituti fuisse D. Prosperum Regensem, & Fulgentium Ruspensem: citat Baronium tom. 6. sub anno 504. qui de D. Prospero non loquitur, & alibi contrarium aperte docet, illum fuisse pre-byterum, & clericum, non monachum, de utriusque suo loco aliqua dicemus.

Ibidem subdit: *Vnde non ita diu capta Hipponensi Civitate multi religiosorum Neapolim profugeret, monasteriumque Niridanum prope illam ad se auerent, floruerunt hic inter ceteros Adrianus aser, in Augustianum missus ad conversionem eius gentis, item D. Agnellus, & Gaudiosus cum sancto Quodvultdeo, & ceteris praesulis fuga ex Africa iuxta hanc Civitatem delati. Citantur in margine Bedae lib. 5. historiae Anglicanae, cap. 1. Tabulae Ecclesiae Neapolitanae. Faules Regius in Actis, Baronius in Martyrologio die 28. Octobris. Multa paucissimis in verbis videtur errata. Primum est, Sanctos illos viros Agnellum, Gaudiosum, & Quodvultdeo, & alios Africanos ex Africa fugientes Neapolim migrasse: nam illi non fugientes, sed ab impijssimo Rege per vim pulsi, & nauigijs sine velis, & remigijs ad certum naufragium expositi, diuino miraculo Neapolim sunt delati. Secundum, ex illis profugis fuisse Adrianum a Vitaliano ad Anglos missum, qui annis ducentis Quodvultdeo, & Gaudioso posterior extitit: illi enim sub anno 440. ex Africa pulsi, hic circa annum 660. in Angliam missi. Tertium, monasterium Niridanum ordinis Eremitarum fuisse. Quartum, id haberi ex Autoribus allegatis. Nam vt ad primo incipiamus. Bedae lib. 5. historiae Anglorum de Adriano nihil dicit. lib. vero 4. cap. 1. inquit, illum fuisse Abbatem monaste-*

rii sancti Petri in Anglia prope Cantuariam. At lib. 1. cap. 33. dicit monasterium illud a B. Augustino Anglorum Episcopo aedificatum, vel sub illo: vnde constat eum ex Beda, tum ex alijs historiis, illud monasterium monachorum Ordinis D. Benedicti, non Eremitarum fuisse. Idem de monasterio Niridano prope Neapolim dicendum, cuius Adrianus Abbas prius fuerat, quod vel solum fufficit ad probandum, non fuisse Eremitam Augustinianum, quia Eremitae nusquam Abbates habuerunt, neque nunc habent. Tabulae quoque Ecclesiae Neapolitanae, Paulus Regius, & Baronius in Martyrologio solum affirmant, Quodvultdeo, Gaudiosum, & alios ex Africa pulsa monasterium prope Neapolim extruxisse, cuius fuit Abbas sanctus Agnellus. De Ordine vero Eremitarum Augustinensium nihil supra. Habetur Martyrologium, habentur alij libri, ad quos remittitur.

Ibidem subdit: *Alj teste D. Antonio de ueneris in Tuscan, vbi Augustinus aliquot monasteria erexit in tempore, quo per ea loca in Africam redijt. &c.* Dicit multa monasteria per illos Eremitas fuisse aedificata in Tuscia, citat Martinum Vin Bulla translationis sanctae Monice, & Franciscum Thomae in historia Senensi. Verum de Diuo Antonio milles dixi, illum frustra allegari, omnino vero non fuisse in Tuscia Eremitas sub Regula Augustini ante Innocentium IV. illa eius Bulla indicat, quam superius cap. 25. reddidimus.

Subdit: *Veneris in Aula Audientiae extitit orator, &c.* *Primos Venetorum Patriarchas in habitu Augustinianum, cum eiusmodi subscriptione. Anno 917. Dominus Deuid Veneris Ordinis Eremitarum; Patriarcha Venetorum num. 13. quem aliquo post inter uallo sequuntur Benisacrus Valerius, Mihoel Carthago, & ipsi Patrice. Egregium profecto eremitice antiquitatis monumentum. Primus Venetorum Episcopus, qui dignitatem Patriarchalem ex Civitate Gradensis illic translata obtinuerit, fertur Beatus Laurentius Iustinianus, qui cum anno 1432. Venetiarum Episcopus fuisse ordinatus, circa ann. 1450. patriarchali dignitate auctus fuit ex Omphreo in Chronicis: & alijs, & nihilominus scribit Autor, reperiri in Aula Audientiae Dominicum David ordinis Eremitarum S. Augustini sub anno 917. Patriarcham Venetiarum in ordine tertium decimum. Verum in quamquam Aula Audientiae hodie uentus fateor in Aula nunc Palatii Patriarchalis, olim Episcopalis, reperiri imagines Episcoporum Venetorum, & inter illos nonnullos nigro habitu indutos videri, ex quibus est tertius decimus in ordine, quem historiae Venetorum Dominicum David nominant. At neque sub imagine inscriptio reperitur, quam hic Autor fingit, quod maxima diligentia adhibita inspicendum per plures fide dignos curauis, & nunc etiam videri potest. Neque ex aliquo Autore fide digno ostenditur, solum Eremitam Augustiniani ordinis fuisse: factum*

enim homonatione graecus, & professione monachus. Cuius instituti ignoratur. Fortè ex instructo D. Basilij Superfunt Venetijs ex illius familia viri nobiles, qui de illius Episcopi Eremitis nihil omnino nouerunt.

Ibidem addit. *In Hispania nostrum institutum propagatum est primum a sancto Paulino, deinde a sancto Donato, qui ritum, moremque clarit miraculis ad aedificasse Era 603. hoc est anno Domini 575. expressè habet Aufonius in epistola ad Paulinum 15. Maximus in Chronica Era 613. illd. sonus Episcopus Tolitanae de illustribus cap. 4. Vide obsecro monstra, vide penta. Aufonius in epistola 25. ad Paulinum de propagatum Ordinem Eremitarum sancti Augustini in Hispanijs Era 613. hoc est anno 575 & qui est iste Aufonius? quis Paulinus? Si enim Paulinus ille est, quem Augustini Eremitam Autor fingit, quae ad Augustinum, & Alipium literas dedit, quae sunt inter epistolas Augustini, cui Aufonius familiaris fuit, et si Baronius putet Paulinum, a quem sunt epistolae Aufonij, & illius ad Paulinum alium ab hoc Paulino esse tom. 6. sub anno 412. num. 18. ille ante Augustini baptismum presbyter, à Lampio Barcinonensi Episcopo ordinatus iam in Italiam redierat. Aufonius quoque Gratian Imperatoris magister fuit, qui obiit anno 382. Maximo Tyrano interfectus: & tamen fatetur hic Autor ex relatione Aufonij, Paulinum Ordinem Eremiticum in Hispanijs propagasse Era 613. hoc est anno Christi 575. Porro quod ad Hidesontum attinet, ex quibusdam verbis habet illum dixisse, Sanctum Donatum Eremitam Augustinianum fuisse? Nam verba illius sunt: *Donatus profertur & opere Monachus curiam Eremita in Africa fuisse desepul: nihil supra. De Historia Marti Maximi dicitur infra cap. 51. & 53.**

VIII. **E**odem lib. 2. cap. 21. inquit: *Quamobrem Innocentius I. hoc institutum magnopere probauit, & Eremitas plurimos sub hac a se confirmata Regula coadunauit. Citatur in margine Platina in Innocentio Iam dictum est cap. praecedenti, Platinam tale nil docere, sed solum dicere, quod Innocentius fecit quaedam statuta seu Regulas de monachis, de Iudis, & Paganis, quod non est Augustini Regulam confirmare, vel Eremitas Augustinenses coadunare. Constitutiones de Monachis ab Innocentio I. factas vide in cap. de Monachis 16. qua. 11.*

Ibidem subdit, Ordinem Eremitarum multiprimilegijs auctum per Summos Pontifices Zosimum, Leonem I. Sixtum III. & Gelasium I. & Simachum. Verum istorum Pontificum diplomata nulla ostendit, sed istorum concessiones per viuae vocis oraculum factas dicit, quod credere nemo teneat.

Ibidem de Gelasio Linquit: *Quem in monasterio conuixisse voluit Sancto Augustino, monachum fuisse. Voluit hoc imperiti, nam Gelasius annis circiter quadraginta post persecutionem Wandalarum Romae vixit, toti mundo conspicuus, & illius res*

enim homo natione graecus, & professione monachus. Cuius instituti, ignoratur. Fortè ex illustro D. Basilij Superflui Venetijs ex illius familia viri nobiles, qui de illius Episcopi Eremitica nihil omnino nouerunt.

Ibidem addit. In Hispania nostrum institutum propagatum est primum à sancto Paulino, deinde à sancto Donato, qui viuis, mortuusq; claruit miraculis. Id accidisse Era 603. hoc est anno Domini 575. expresse habet Aufonius in epistola ad Paulinum 55. Maximus in Chronico Gotico Era 613. Idem Aufonius Episcopus Tolosanus de Vita Illustribus cap. 4. Vide obliuio monstra, vide portenta. Aufonius in epistola 25. ad Paulinum dicit, propagatum Ordinem Eremitarum sancti Augustini in Hispanijs Era 613. hoc est anno 575 & quis est ille Aufonius? quis Paulinus? Si enim Paulinus ille est, quem Augustini Eremitam Autor fingit, quique ad Augustinum, & Alipium literas dedit, quæ sunt inter epistolas Augustini, cui Aufonius familiaris fuit, est Baronijs putet Paulinum, ad quem sunt epistolæ Aufonij, & illius ad Aufoniu, alium ab hoc Paulino esse tom. 7. sub anno 412. num. 18. ille ante Augustini baptismum presbyter à Lampio Barcinonensi Episcopo ordinatus iam in Italiam redierat. Aufonius quoque Gratiani Imperatoris magister fuit, qui obiit anno 383. à Maximo Tyranno interfectus: & tamen fatetur hic Autor ex relatione Aufonij, Paulinum Ordinem Eremiticum in Hispanijs propagasse Era 613. hoc est anno Christi 575. Porro quod ad Ildefonsium attinet, ex quibusdam verbis habet illum dixisse, Sanctum Donatum Eremitam Augustinianum fuisse. Nam verba illius sunt: Donatus profissus, & opere Monachus cuiusdam Eremitæ in Africa seruis fuisse discipulum nihil supra. De Historia Marti Maximi dicitur infra cap. 51. & 53.

VIII **E**odem lib. 2. cap. 21. inquit: Quamobrem Innocentius I. hoc institutum magnopere probauit, & Eremitas plurimos sub hac à se confirmata Regula coadunauit. Citatur in margine Platina in Innocentio Iam dictum est cap. præcedenti, Platina tale nil docere, sed solum dicere, quod Innocentius fecit quoddam statuta seu Regulas de monachis, de Iudeis, & Paganis, quod non est Augustini Regulam confirmare, vel Eremitas Augustinenses coadunare. Constitutiones de Monachis ab Innocentio I. factas vide in cap. de Monachis 16. quæ st. 1.

Ibidem subdit, Ordinem Eremitarum multis privilegijs auctum per Summos Pontifices Zosimum, Leonem I. Sixtum III. & Gelasium I. & Simachum. Verum istorum Pontificum diplomata nulla ostendit, sed illorum concessiones per viue vocis oraculum factas dicit, quod credere nemo tenetur.

Ibidem de Gelasio Linquit: Quem in monasterio conuoluisse volunt Sancto Augustino, monachumq; fuisse. Voluit hoc imperiti, nam Gelasius annis circiter quadraginta post perfectionem Wandalorum Romæ vixit, toti mundo conspicuus, & illius res

gestæ omnibus notissima sunt: nec tamen ex omnibus, qui illius vitam, ac gesta scripserunt, vllus dixit, monachum fuisse, nisi pro monacho clericos regulariter, & communiter viucentes accipias.

Eodem libro capite vigesimo secundo inquit, Eremitas Augustinenses à prima illorum institutione per Augustinum facta circa annum 389. solitudines incoluisse vsque ad Innocentium, & Alexandrum IV. Quid ergo Eremitis cum monasterijs Hippone, Tagasta, & Carthagine fundatis? quid illis cum clericis cathedralium, & parochialium Ecclesiarum? in quibus pãstrem Religiosi ex Monasterio Sancti Augustini assumpti ordinabantur ex Possidio cap. 11.

Ibidem ait, Diuum Antoninum ex quadam Abbatis Ioachimi propheta Eremitici Ordinis antiquitatem commendare, & progressum, quem postea fuerat habiturus. Hunc ego, & fratres mei Concanonici longè maiorem, ac sanctissimam precamur, ceterum non tacendum D. Antoninũ illam Ioachimi Propheciam, vt fabulosam, & apocrypham ridere.

Lib. 3. cap. 71. dixit Canutum Regem Danorum, & Anglorum Roma redeuntem Papie brachium Diui Augustini magno auri, & argenti pondere impetrasse, illudque Conuentriã in Anglia misisse, ac tibi ob præcipuum, quem erga Eremitas Augustinenses affectum gerebat, multa Eremitis monasteria edificasse: citat Gulielmum Mallesburiensem libro 2. de rebus Anglorum cap. 11. Baronijs, Fasciculum temporum Iacobum Philippum Bergomensem, & Polidorum Virgilium, ac suum Pamphilum. Et hic quoque Autor Aelopi corniculam agit: nam monasterium Conuentriense, ad quod Canutus brachium Sancti Augustini misit, Monachorum Ordinis Diui Benedicti erat, postea in Ecclesiam Cathedralẽ erectum. Monasteria quoque per Canutum edificata eiusdem ordinis fuerunt, ex Gulielmo Mallesburienfi, & alijs, nec Auctores citati de monasterijs Eremitarum vllum prorsus verbum habent, præter Iosephum Pamphili, qui recens est ex ordine Eremitarum, à quo hic Autor, & alij plures erroris occasiones acceperunt.

Ibidem concludit: Ceterum D. Augustini Corpus Papie in nostro monasterio per hac quoque tempora summo est in honore, & locum aliqui celebrem maxime illustrem reddidit, qui vniuersam Italiam, à iudeo ditiori, amplius exornat, quàm quicquid in ea fuit antiquitatis veterum spectabilem admirata. Quod illius pace æperitissimum est mendum: corpus enim Beati Augustini ob metum, ne Galli illud vi asportarent, à Canonis Regularibus sub terra in Capella, quæ coram Euangelij maioris altaris respicit cum cæteris reliquijs locatum fuit, quod etiam Autor Chronicæ Brixienfis memorat, idq; per centum, & amplius annos antequam Eremitæ, loca. xxij. cõcedente, monasterium prope Ecclesiam D. Petri exstrueret: qui eiusdem Beatissimi Patris reliquias

nunquam

M.
antuarum. At
illud à B. Augu-
catum, vel sub il-
o ex alijs histori-
orum Ordinis D.
se. Item de mo-
solim dicendum,
erat, quod vel so-
fuisse Eremitam
nusquam Abba-
ente. Tabulæ quo-
los Regius, & Ba-
stiment, Quod
s ex Africa postea
extruxisse, cum
de Ordine verò E-
nil supra. Habetur
libri, ad quos re-
nino deuenit in
monasteria erecti
redy, & c. Dic-
mitas fuisse ædi-
V. in Bulla trans-
anciscum Thomæ
Diuo Antonino
i. omnino verò nõ
Regula Augustini
Bulla indicat, quam
entia extaret in
habita augustini-
o 917. Demum De-
Patriarcha Venetia-
uallo sequitur in-
go, & ipsi Patri-
niticæ antiquitati
torum Episcopus,
a ex Ciuitate Ge-
erit, fertur Beata
um anno 1432. Vo-
natus, circa an. 1451.
fuit ex Onophrio
inus scribit Autor,
Dominicum David
lini sub anno 917.
rdine tertium deci-
Audientiz hodie
Palatii Patriarchæ
magines Episcopo-
nonnullos nigro
bus est tertius die-
venetorum Domi-
neque sub imagine
Autor fingit, quod
pictendum per pli-
ctam videtur posse
dignos ostendit, et
ordini fuisse: hui-
entum

nunquam viderunt, nec vbi potest sint, licet maxima diligentia conquisitas inuenire vnquam poterunt, & cum suspicarentur à Canonici Regularibus occasione reparationis dicti Sacelli retendas, ne id fieret, Apostolico Decreto impetrato, prohibere studuerunt.

CAPVT TRIGESIMVM OCTAVVM

Primario pro Augustini Monachismo ex nomine Monachi deducit examatur, & soluitur, & quare ratione Clerici Canonici nonnunquam comprehendantur sub nomine Monachorum explicatur.

In memoria tenes, quae haecenus tradidimus, facile tibi restat iter, ac peritium ad soluenda rationes, & tollendas difficultates, quae contra doctrinam de Clericali Sanctissimi Patris Augustini instituto, & habitu tradidimus, à recentioribus quibusdam obtruduntur, cum vel minus probatis testibus, vel testimonijs, ex Augustino, Possidio, & alijs probatis Autoribus minus fideliter allegatis, eorum argumenta fere omnia nitantur, ita vt etiam inutile videri possit illa nunc repetere, quae superius semel, iterum, ac tertio, non solum tetigimus, sed digito pro talibus indicauimus. Nihilominus quia vt est in proverbio, malitiae sola occasione opus est, ne ob penuriam legitimae responsionis, consulto illa dissimulare videamur, ea summam nunc perscringemus, & resoluemus. Prima ratio pro Augustini Monachismo, ex ipso nomine monachi, & monasterij desumitur, & ex repugnantia intrinseca, & essentiali inter statum, seu institutionem monasticam, & clericalem; nam inter monachum, & clericum, est essentialis differentia, & impossibilis repugnantia, ita vt clericus licet vel Canonicus, vel Regularis dici possit, monachus tamen nullatenus dici possit. Hoc deducitur ex sacris Concilijs, & ex textibus iuris Canonici, in quibus semper Monachi, & Canonici ab inuicem distinguuntur. Hoc probant communiter Doctores D. Thomas, D. Bernardus, Antoninus, Azorius, Ioannes Molanus, Basilius Srenius, & alij quos refert Ioannes Marquez cap. 5. §. 3. hoc etiam probatur ex diuersitate habitus clericalis, & monastici, nam clerici birretum deferunt, cucullam ferre non possunt. E contrario monachorum habitus est cuculla, & est textus expressus in cap. mandamus 19.

quasi. 3. quod etiam dicitur probare Cardinalis Bellarminus lib. secundo de Monachis cap. 46. At B. Augustinus fuit monachus, & monachum se fuisse aperte fassus est multis in locis, Primus locus est in libro de Instructione Eremitarum, & Monachorum, vbi ait: *Etiam quoque, & Eliseum filios, Prophetarum vocem meam, quos veraciter conuicti veteri Testamenti monachos fuisse.* Secundus est in libro Supputationum par. 4. cap. 2. vbi ait: *Dauidi gratiam lacrymarum, sicut dedisti patrium meum in deserto, quorum vestigia debet imitari, vt plangam meam omni vita mea, sicut ipsi plangerunt die nocte, &c.* Haec duo loca citat Coriolanus in Defensorio, Verum hi libri adeo spurij vili sunt, vt neque inter opera D. Augustini imprimi digni fuerint. Tertius est in Manuali, vbi Augustinus dicit: *Concede mihi Domine fragillissimo Beatorum Monachorum Patrum meorum imitari vestigia.* Citatur hic locus à Coriolano ibidem, & à Fratre Iordano libro 1. cap. 19. quamuis Frater Iordanus dicat hoc asserere Augustinum in Speculo, sicut in Manuali, quasi vnus, & idem sit liber, qui dicitur Speculum, & qui dicitur Manuale, sed neque in Speculo, neque in Manuali haec verba reperi, & si reperirentur, certum est hos libros Augustini non esse. Nam Manuale opus est alicuius Augustini iunioris, qui illum librum veluti Centonem ex varijs Augustini sententijs, & aliorum confarcinauit, adeo vt vix duo sint capita, quae eundem Autorem referant, Speculum vero Augustini, sive sub illius nomine, non vnus, sed multiplex est. Primum, cuius meminit Possidius cap. 28. & istud sine dubio est opus Augustini. Hic liber habetur in tom. 3. Operum D. Augustini. Secundum, quod habetur 9. to. post librum de Cognitione verae vitae, & hoc Speculum Augustini esse non posse, ostendunt versus Boetij, quos citat cap. 3. Tertium habetur in eodem tom. 3. ad finem, & istud Augustini non esse sibi rusticianus, & ineptia, quibus scateat satis ostendunt. His autem testimonijs omissis. Quartus Augustini locus est in 3. lib. contra literas Petiliani cap. 40. vbi à Petiliano accusatus, quod Monachorum autor esset, non negauit, ergo affirmavit. Alijs si accusatio vera non fuisset, negare debuerat se monachorum autorem extitisse. *Demops perrexit, inquit, vt maledico in vituperationem monasteriorum, ac monachorum, at gaens etiam me, quod hoc genus vitae à me fuerit institutum. Quod genus vitae omnino quale sit, nescit, nisi patris toto orbe notissimum ne scire se fingit.* Quo testimonio nixi Cardinalis Baronius, nec non etiam Bellarminus lib. secundo de Monachis capite quinto in fine conceptis verbis affirmant Beatum Augustinum monachum fuisse. Quintus locus est in expositione Psalmi 132. circa illa verba: *Ecce quam bonum, & quam iucundum habitare fratres in monasterio.* Vbi de nomine, & origine monasteriorum, & monachorum multa scribit, & inter alia sic ait: *Quasi ergo non non appellemus monachos, cum Psalmus dicat: Ecce quam bonum, & quam iucundum, &c.* His Au-

gustini locis addere possumus testimonia Doctorum, qui apertissime, & sine hesitatione scribunt Beatum Augustinum fuisse monachum, quorum Catalogum refert Ioannes Marquez capite quinto, §. 4. hi sunt: Primus Petrus Damiani in sermone, qui incipit: *Cum de amantibus clericis*: Secundus Cardinalis Osius in confessione Polonica c. 88. Clemens VI. in quodam sermone in laudem D. Augustini, qui incipit, *Nephtalim Cervus Emiffarius*. D. Antonin. in 3. p. tit. 2. c. 14. §. 2. Augustinus triumphus, & alij recetiores, qui apud illi legi possunt. Hic tamen argumento, quod est cardo rotulae, pro Augustini monachatu adstruendo, facillime nec vno, sed duplici modo, ac via responderi potest. Et primo quidem negando, B. Augustinum se, aut suos religiosos se cum viuentibus monachos vnquam nuncupauisse, stricto modo accepto nomine monachi pro persona regulari à Clerico regulari, sive Canonico distincta. Quod licet à contrarium sentientibus constanter asseratur, nullo tamen documento authentico probare possunt: nam quod primo loco obijciunt ex Augustino lib. 3. contra literas Petiliani cap. 40. nullam asserit difficultatem, quia ibi Augustinus de hoc nihil affirmat, sed solum haeretici accusationem, & maledicta refert, & vituperationem monasteriorum, & monachorum. Ex quibus si quis contendat elicere, Augustinum monachum fuisse, pari ratione e licite poterit, vitam monasticam vituperatione dignam esse haereticus, cuius verba Augustinus refert, monasteria, & monachos vituperabat. Secundò, quia si verum esset, quod Petilianus Augustino imponebat, illum vitae monasticae autorem fuisse non ex hoc deduci posset, illum fuisse monachum, sicut nec Marquez, & qui cum illo sentiunt, ex hoc, quod Augustinus in Ecclesijs Africanis autor fuit instituti Clericorum Regularium comuniter viuentium, quod nullus negat, admittit posse deduci, illum fuisse Clericum sive Canonicum Regularem. Quot enim sunt, & fuerunt Episcopi, qui nona Regularium instituta in suas dioeceses intulerunt, non tamen ipsi Regulares fuerunt? Petilianus Augustinum vitae monasticae autorem fecit, non professorem, & mirum est, nonnullos etiam viros doctos tantum momenti in hoc Augustini testimonio locauisse, quod vel ipsi non minus, quam Clerici Regulares tenentur, non de professione, sed de institutione tantum Monachorum interpretari, & glossare. Dices, non negat Augustinus, se monachum fuisse, ergo affirmat: nam qui tacet, affirmare videtur. Respondet, hanc regulam haberi in iure capis, qui tacet de reg. iur. in 6. Est autem vniuersaliter vera, quando necessitas loquendi adest, vt cum quis ab infidelibus de propria fide interrogatur, vel cum locus adest de re tractandi, vel disputandi, quorum neutrum tunc occurret: non enim ibi de institutis monasticis agebatur, sed de rebus longè diuersis: & suffici-